

MATKAKERTOMUS: NMKL:N 67. VUOSIKOKOUS 29.8.–3.9.2013

Pohjoismaisen elintarvikkeiden metodiikkakomitean (Nordisk Metodikkommitté för Livsmedel, NMKL) 67. vuosikokous pidettiin 29.8. – 3.9.2013 Kalmarissa Ruotsissa. Vuosikokoukseen osallistui yhteensä noin 40 NMKL-jäsentä edustaen kaikkia pohjoismaita. Suomesta oli 4 osanottajaa sekä lisäksi kokoukseen osallistui kutsuttuna vieraana vuoden NMKL-referentiksi nimetty Päivi Laakso. Muista maista osallistuttiin seuraavasti: Islanti 4, Norja 11, Ruotsi 11 ja Tanska 8 henkilöä. Lisäksi osallistui Lene Breum Larsen ÄK-FJLS:n elintarvikeosaston edustajana.

Vuosikokoustyöskentely oli normaaliin tapaan jaettu neljään alaryhmään eli subkomiteaan. Lisäksi oli yhteisiä asioita käsittelevä istunto. Vuosikokous alkoi hallinnollisia asioita käsittelevän alakomitean (puheenjohtajat ja sihteerit) kokouksella.

Suomen edustajat eri alaryhmissä:

- Subkomitea 1, hallinnolliset asiat: Tuula Pirhonen (Suomen kansallisen komitean puheenjohtaja) ja Liv Kukkonen (Suomen kansallisen komitean sihteeri).
- Subkomitea 2, mikrobiologiset asiat: Tuula Pirhonen ja Saija Hallanvuo
- Subkomitea 3, kemialliset asiat: Liv Kukkonen
- Subkomitea 4, aistinvaraisen arvioinnin asiat: Leena Lilleberg

Vuosikokouksen yhteydessä 30.8.2013 pidettiin valmiusseminaari ”Beredskap vid kriser i Livsmedelskedjan”, johon osallistuivat Tuula Pirhonen, Liv Kukkonen ja Leena Lilleberg. Yhteensä osallistujia oli 29.

Plenaari-istunto

- Kokouksen plenaari-istunnon avasi NMKL:n puheenjohtaja Ulla Edberg (Ruotsi) kertomuksellaan.
- NMKL:n pääsihteeri Hilde Skår Norli raportoi kokoukselle toimintavuoden julkaisu- ja muusta toiminnasta, taloudesta, kansainvälisestä yhteistyöstä jne. NMKL:llä on menossa yhteensä 49 projektia. Vuonna 2012/2013 on ilmestynyt yhteensä 34 julkaisua.
- Päivi Laakso piti esitelmän kasvisteroli ja –stanolimenetelmän kokeilusta, johon oli osallistunut yhteensä 9 laboratoriota.
- Lene Breum Larsen raportoi ÄK-FJLS:in elintarvikeosaston ja sen työryhmien toiminnasta. Virkamieskomitea on laatinut puiteohjelman 2013-2016. Elintarvikeosasto pohtii tulevassa kokouksessaan osaston prioriteetteja uuden puiteohjelman puitteissa. Suuria muutoksia strategiaan periaatteisiin ei ole odotettavissa.
- Ulla Edberg raportoi CENin teknisen komitean CEN/TC 275 Food analys – Horizontal methods toiminnasta.
- Kokouksessa pidettiin esitykset eri maiden referenssilaboratoriokäytännöstä. Suomen osuuden piti Tuula Pirhonen.
- Kokouksessa kuultiin käyttäjäkyselyn tulokset. Kyselyyn oli vastannut 94 menetelmien käyttäjää. Kaikkia menetelmäkokoelmassa olevia mikrobiologisia ja aistinvaraisia menetelmiä käytetään. Sen sijaan kemiallisissa menetelmissä on 7 menetelmää, joita ei kyselyn mukaan käytetä.

Subkomitea 1 (hallinnolliset asiat)

- NMKL:n rahoitus ÄK-FJLS:n elintarvikeosaston projektirahalla: pääsihteeristön ylläpitoon vuonna 2013 haettiin ja saatiin 500 000 Norjan kruunua. Samaa rahoitusta haetaan vuodelle 2014.
- Hyväksyttiin vuoden 2014 budjetti, jonka loppusumma on 1780 miljoonaa Norjan kruunua.
- Hyväksyttiin NMKL:n toimintasuunnitelma vuodelle 2013/2014.
- Valittiin Liv Kukkonen kemiallisen alakomitean puheenjohtajaksi toimikaudeksi 2013 - 2017.

- Todettiin että NordValin nimi on muutettu NordVal International:iksi.
- Päätettiin luopua NMKL-Nytt:in julkaisemisesta paperiversiona seuraavan numeron jälkeen; vastaisuudessa julkaisu on saatavissa pelkästään sähköisesti
- Suomen kontaktihenkilönä Pohjoismaisten referenssilaboratorioiden luettelon ylläpidossa on Tuula Pirhonen
- NMKL on Linked-In:ssä mutta osallistumisesta Facebookiin luovuttiin
- Todettiin NMKL:n laaja kansainvälinen yhteistyö (ISO, CEN, IDF, AOAC, Codex) sekä osallistuminen eri järjestöjen tilaisuuksiin

Subkomiteoiden 2-4 yhteiset asiat

- NMKL-menettelyohje nro 12, Ohjeet elintarvikkeiden näytteenottoon. Ohjeen revidointi on menossa.
- Keskustelua valmiusasioista jatketaan työryhmässä.

Subkomitea 2 (mikrobiologia)

- Subkomitean puheenjohtajana toimi Franklin Georgsson (Islanti) ja Gro S. Johannessen (Norja) toimi sihteerinä.
- Saija Hallanvuo esitteli ISO TC 34 SC 9 ja CEN TC 275 WG 6 kokousten asialistalla olleita asioita.
- *Y. enterocolitica* viljelymenetelmä NMKL 117, referentti Saija Hallanvuo. Odotetaan CEN:in tekemän menetelmäkokeilun tuloksia ja sen jälkeen pohditaan vaikuttavatko tulokset NMKL-menetelmään ja kuinka niitä voitaisiin hyödyntää.
- *Y. pseudotuberculosis* –viljelymenetelmä, tuleva NMKL 193. Referentti Saija Hallanvuo esitteli menetelmän vuokaavion. Referenttiä pyydetään lähettämään menetelmäehdotus kontaktihenkilöille 1.3.2014 mennessä.
- Aerobisten mikrobien kokonaismäärä (eri lämpötiloissa) NMKL 86, revidointityö on tehty.
- Aerobinen tai anaerobinen kokonaispesäkeluku. Menetelmän revidoinnista päätettiin v. 2012, mutta revidointityölle ei vuoden aikana ole saatu referenttiä. Nyt kokouksessa sovittiin että Suomi ja Tanska tekevät yhdessä revidointityön.
- Probioottimenetelmän laatimisesta luovuttiin
- *Cryptosporidium* ja *Giardia*: Menetelmäohjeen laatimisesta luovuttiin. Projektirahoilla järjestetään työpaja 26. – 27.9. 2013 Ruotsissa.
- Revidointitarpeen tarkasteluvuorossa oli yhteensä 8 menetelmää.
 - Kuusi niistä pidetään sellaisenaan menetelmäkokoelmassa:
 - NMKL 44, 2004, Koliformit:
 - NMKL 47, 1994: Täyssäilykkeiden säilyvyyskokeet
 - NMKL 47, 1994 Täyssäilykkeiden mikrobiologiset tutkimukset
 - NMKL 150, 2004, *Aeromonas*: Kaikki ehdottivat menetelmän uusimista ilman muutoksia.
 - NMKL 177, 2004, *Aspergillus flavus* and *A. parasiticus*: Kaikki ehdottivat menetelmän uusimista ilman muutoksia.
 - Kahteen menetelmään tulee muutos:
 - NMKL 95, 2009. *Clostridium perfringens*. Korjataan englanninkielisen version pH-virhe.
 - MKL 121, 2004. Bakteerikasvua estävien aineiden (antibioottijäämien) toteaminen teuraseläinten munuaisesta ja lihaksesta. Menetelmä poistetaan 1.1.2015 koska se ei enää silloin ole ajankohtainen lainsäädäntömuutoksen takia.

Subkomitea 3 (kemia)

- Subkomitean puheenjohtajana toimi Liv Kukkonen. Ulf Bondesson (Ruotsi) toimi sihteerinä.
- Jäsenet olivat tuoneet mukaansa kemiallisia postereita, yhteensä 16 kpl. Eviralla oli niistä 6 kpl. Lisäksi jäsenmaat tiedottivat lyhyesti vuoden uutuuksista.

- Menetelmät
 - NMKL-menetelmä nro 182 PSP-toksiner on hyväksytty julkaistavaksi.
 - Förbjudna färgämnen i kryddblandningar, Suvi Ojanperä on tarjoutunut referentiksi, ja Christina Bäckman on kanssareferentti LC-MS menetelmälle. Referentti pyydetään lähettämään menetelmäehdotuksen 1.12.2013 mennessä kontaktihenkilölle Xnk:lle.
 - Jod, Bestämmelse i näringsämnen. Standardin EN 15111 "Determination of Iodine in food stuffs with ICP-MS" Tanskan ehdottama standardi tulee käyttöön ja aihe poistetaan sub 3:n listalta.
 - Analys av bekämpningsmedel i livsmedel med etylacetat metod (SweEt, referentti Tuija Philström) on hyväksytty julkaistavaksi.
 - Växtsteroler och stanoler. Referentti Päivi Laakso. Menetelmä on hyväksytty julkais- tavaksi. Suomi on lupautunut tekemään käännöksen ruotsiksi.
- Revidointitarpeet ja tarkasteluvuorossa: 9 kpl. NMKL menetelmää (Nro. 31, 32, 54, 57, 70, 84, 103, 104 ja 178).
 - Nr. 3/1996 Kontrollkort och kontrollprov i den interna kvalitetskontrollen på kemiska livsmedellaboratorier on käännetty englanninkieleen ja norjalainen käännös valmis- tuu 8/2013.
 - Nr. 25/2012 Utbyte (recovery) vid kemiska analytiska mätning. Revidointi muutokset menetelmään vastaanotetaan 1/10 2013 saakka.
- Muut asiat
 - Sub 3:ssa keskusteltiin yleisesti aiheista "requirements regarding modifications of proprietary methods", "Fasta of flytande detektionsgränser, för- och nackdelar", "proficiency testing, rekommendation om certifiering" ja viimeisenä keskulteltiin koulutuksesta kurssitarjonnasta yhteistyönä EURACHEM ja NMKL:n välillä.

Subkomitea 4 (aistinvarainen arviointi)

- Subkomitea 4:n työskentelyyn osallistui 10 henkilöä (FI 1, DK 2, N 5, S 2, IS 0)
- Subkomitean puheenjohtajana toimi Grethe Hyldig (DK) ja sihteerinä Gunnar Forsgren (S).
- Päivitettiin subkomitea 4:n työsuunnitelma. Kohtaan (Menettelyohjeet=prosedyrer) 1.5 NMKL- prosedyre: Sensorisk analyse av vegetabilier (grönsaker, frukt) lisättiin marjat (bär). Lisäksi siirrettiin menettelyohjeiden otsikon alle horisontaalisista menetelmistä aistinvarais- ten tuotespesifikaatioiden laatiminen sekä referenssimateriaalien valinta ja käyttö. Tarken- nettiin erotustestien validointi kolmitestiä koskevaksi (Horisontale metoder).
- Päätettiin, että NMKL-Procedure no. 27 (2013) Measurement uncertainty in sensory ana- lysis käännetään suomeksi.
- Tekeillä olevat NMKL-menettelyohjeet
 - Guidelines for reporting sensory data (Aistinvaraisten tulosten raportointi): Vuo- sikokouksessa käytiin läpi uutta luonnosta. Referentti (Per Lea/N) työstää uuden luonnoksen huomioiden saadut kommentit.
 - Sensorisk analyse av kjøtt og kjøttprodukter (Lihavalmisteiden aistinvarainen analyysi): Referentin (Camille Bejerholm) vuosikokoukseen laatimaa luonnosta muokattiin edelleen kokouksessa. Luonnos lähetetään kommentoitavaksi pro- jektiryhmälle ja tiedoksi subkomitea 4:lle.
 - Guidelines for sensory evaluation of bread (Leivän aistinvarainen arviointi): Pro- jektikokous oli 23.5.2013 Suomessa Nordic Sensory Science Workshopin yh- teydessä. Referentti (Mari Sandell/FI) työstää uuden luonnoksen syyskuun alus- sa aiemmin saatujen kommenttien pohjalta ja lähettää sen kommentoitavaksi projektiryhmälle ja subkomitea 4:lle. Kommentit toivotaan syyskuun loppuun

- mennessä. Rahoitusta on vielä jäljellä projektikokouksen järjestämiseen. Kokous pidetään joko Ruotsissa (Uppsala) tai Norjassa (Nofima) tämän vuoden loppuun mennessä. Projektiin varatut rahat tulee käyttää tämän vuoden aikana.
- Rekrytering/träning og kontroll av analytiska paneler. Träning av analytiska paneler (Analyttisen raadin rekrytointi ja koulutus): Prosedyyri liittyy sekä Guidelines for reporting sensory data –prosedyyriin että Measurement uncertainty in sensory analysis -prosedyyriin (No. 27). Referentti (Grethe Hyldeg/DK) työstää luonnosta seuraavaan subkomitea 4:n puhelinkokoukseen (1.11.2013).
 - Metodik för skillnadstester (Binomiske tester)(Erotustestien metodiikka): Referentti (Gunnar Forsgren/S) on työstänyt alustavan kokeilun suunnitelman. Alustava kokeilu tehdään syys- -lokakuussa. Haetaan rahoitusta varsinaiseen kokeiluun.
 - Ei-kollaboratiivisesti kokeiltujen menetelmien validointi. Gunnar Forsgrenin luonnosta käsiteltiin kokouksessa. Hän laatii uuden version saatujen kommenttien pohjalta seuraavaan subkomitea 4:n puhelinkokoukseen.
 - Subkomitea 4 ehdottaa projektiryhmän perustamista aiheeseen ”Metsämarjojen aistinvarainen analyysi”, jonka tarkoituksena on laatia aiheesta menettelyohje. Tutkitaan myös mahdollisuutta laajentaa menettelyohje kattamaan myös vihannokset, hedelmät ja marjat (Sensorisk analyse av vegetabilier (grönsaker, frukt, bär) myöhäisemmässä vaiheessa.
 - Leena Lilleberg ja Hilde Kraggerud (N) seuraavat ISO 22935|IDF 99 –standardin revidointia, joka tapahtuu 2014.
- Lisäksi kokouksessa käytiin läpi mm. alakomitea 4:n jäsenten osallistumiset erilaisiin alan tilaisuuksiin, keskusteltiin aistinvaraisessa analytiikassa käytössä olevista tietokoneohjelmista sekä aistinvaraisen analytiikan vertailututkimusten järjestäjän vaatimuksista.

NMKL:n seuraavat kokoukset/tilaisuudet

- Maldi-TOFF. Informaatiokokous 8.10.2013 SVA:ssa Ruotsissa.
- NMR-, NIR-, ja IR-työpaja. 21.11.2013 Kööpenhaminassa.
- NMKL:n työvaliokunta kokoontuu seuraavan kerran Norjassa.
- Vuoden 2014 vuosikokous on 23.–26.8.2014 Stykkisholmurissa Islannissa.

Yllä lueteltujen asioiden lisäksi käsiteltiin lukuista muita asioista, joista kokoukseen osallistujat, mielellään antavat lisätietoja. Vuosikokouksesta laaditaan raportti.

Tuula Pirhonen, Saija Hallanvuo, Liv Kukkonen ja Leena Lilleberg